

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **K. S. A.**, zast. JUDr. Lenkou Pavlovou, advokátkou, se sídlem Žitavského 496, Praha 5 – Zbraslav, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 2. 2007, č. j. 16 Az 8/2006 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 25. 9. 2003, č. j. OAM-1260/LE-11-VL02-2002, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 12. 10. 2005 (dále jen „zákon o azylu“), a současně na žalobce nevztáhl překážku vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že žalobce opustil svou vlast, jelikož se obával teroristů, kteří měli usilovat o jeho život. Osobně se však s žádnými teroristy nikdy nesetkal, důvodem vstupu do azylového řízení jmenovaného pak byla snaha legalizovat si tímto způsobem pobyt na území České republiky, aby se zde mohl skrýt před nebezpečím hrozícím mu ve vlasti. Žalovaný shledal, že uvedené důvody nejsou skutečnostmi podřaditelnými pod § 12 zákona o azylu, nezjistil ani důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Ve vztahu k výroku o překážkách vycestování žalovaný uvedl, že vycházel ze zpráv o situaci v zemi původu žalobce a dospěl k závěru, že žalobci v Alžírsku nehrozí mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest, ani jeho život není ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Žalovanému rovněž nebylo známo, že by Alžírsko žádalo o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti. Po zhodnocení

výpovědi žalobce a jejího porovnání s informacemi o zemi jeho státní příslušnosti neshledal žalovaný existenci překážek vycestování žalobce ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaný na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav a na základě toho vydal rozhodnutí, které žalobce považoval s ohledem na příslušná ustanovení zákona o azylu, uvedená ve výroku rozhodnutí, za nesprávné. Dále uvedl, že nesouhlasí se způsobem, jakým žalovaný posoudil jeho osobní situaci vzhledem k celkové bezpečnostní situaci v jeho zemi. Zemí původu byl nucen opustit z obavy před bezprostředním ohrožením svého života. Domníval se, že si žalovaný měl jako podklad pro své rozhodnutí opatřit více informací o situaci v zemi původu, zvláště o aktivitách teroristů a neschopnosti státních orgánů v boji proti nim. Obětí těchto činů se stává mnoho lidí a ztráty na životech jsou velmi vysoké. Svůj návrat do země původu považuje žalobce za daných okolností za nemožný, neboť by v případě návratu byl vystaven bezprostřední hrozbě smrti. Jeho odůvodněný strach z pronásledování vyplývá mimo jiné ze zkušeností jeho příbuzných a přátel, z nichž se mnozí stali obětí dnešní situace v jeho vlasti. Z těchto důvodů požádal v České republice o azyl a domnívá se, že jeho důvody jsou natolik závažné, že ho k podání žádosti o udělení azylu opravňují. Navrhoval, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudkem ze dne 4. 3. 2005, č. j. 14 Az 441/2003 - 25, Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Tento rozsudek Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce rozsudkem ze dne 28. 4. 2006, č. j. 4 Azs 324/2005 - 57, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 5. 2. 2007, č. j. 16 Az 8/2006 - 35, zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2003, č. j. OAM-1260/LE-11-VL02-2002, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud současně uložil žalovanému zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění soud konstatoval, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, jež by svědčily o tom, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Při posuzování, zda žalobce splňuje podmínky § 12 písm. b) zákona o azylu, soud shledal, že Zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Alžírsku za rok 2002 a Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9. 6. 2003, č. j. 120419/2003-LP, potvrzují všechna tvrzení žalobce. Vyplývá z nich, že mezi alžírskými bezpečnostními složkami a teroristickými skupinami dochází k rozsáhlým bojům. Skupiny ozbrojenců, jež chtějí nastolit islámský stát, se dopouštěly násilí na civilistech, stovky jich usmrtily a vymáhaly na nich peníze za použití násilí. Mezi takové teroristické skupiny patří i organizace GIA. Soud podotkl, že aktivity teroristických skupin nejsou přímo vyvolané, vědomě trpěné či záměrně nedostatečně potlačované ze strany státních orgánů. Zabíjení civilistů, páchaní trestné činnosti na nich a vymáhání peněz od nich příslušníky teroristických skupin se nevyskytuje sporadicky, nýbrž masově, postihlo značné množství obyvatelstva a nebezpečí takového jednání jsou vystaveni prakticky všichni lidé, jež s těmito organizacemi nechtějí spolupracovat. Informace o zemi původu svědčí o tom, že Alžírsko není v potřebné míře schopno potlačit násilí teroristických skupin a zajistit civilnímu obyvatelstvu ochranu před tímto násilím. Takové jednání je podle krajského soudu možné považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Krajský soud souhlasil s tvrzením žalobce, že by měl velké problémy, pokud by se obrátil na státní orgány a teroristická organizace se o tom dozvěděla. Soud se proto neztotožnil s názorem žalovaného, že by se žalobce mohl domoci ochrany, kdyby vše oznámil bezpečnostním složkám, které navíc též vážně porušují lidská práva. Žalobce se s příslušníky teroristických skupin osobně nesetkal, avšak zmínil se o výhrůžném dopisu, který byl adresován jeho otci za účelem získání finančního

obnosu. Žalobce rovněž vysvětlil, z jakého důvodu by mohl být těmito příslušníky napaden kvůli tomu, že otec odmítl příspěvek zaplatit. Dále uvedl, že k násilí ze strany teroristických skupin dochází v jeho okolí často. Na základě jeho prožitků soud dovodil, že žalobce měl z pronásledování odůvodněný strach, když v domovské zemi patřil do okruhu rodin, které jsou kvůli svému bohatství pod pohrůžkou násilí vystaveny nátlaku ze strany teroristických skupin na poskytnutí finančních příspěvků, přičemž odmítnutí úhrady je výrazem nesouhlasu s činností těchto protivládních organizací. Takto vydírané osoby se vyznačují určitými rysy, proto je lze podle soudu považovat za sociální skupinu. Odůvodněný strach žalobce z pronásledování tedy vyplýval z jeho příslušnosti k určité sociální skupině, proto soud uzavřel, že u žalobce byly splněny všechny zákonné předpoklady pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, dána byla i překážka vycestování podle § 91 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Žalovaný porušil ustanovení § 12 písm. b) a § 91 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a proto krajský soud jeho rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud na závěr podotkl, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno před více než třemi lety, takže žalovaný bude moci v dalším řízení skutkově zjištění doplnit o aktuální informace o zemi původu žalobce a na základě nich případně učinit opačný závěr, přitom však bude muset podrobně vysvětlit, proč jsou nově zjištěné skutečnosti natolik zásadní, že již z dosavadního skutkového stavu nelze vycházet.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž namítal, že soud bez ohledu na zjištěný skutkový stav tvrdí, že došlo k naplnění § 2 odst. 6 zákona o azylu, ačkoli žalobce neměl reálné problémy se státními orgány své země původu, ani se soukromými osobami (teroristy). Žalobce se v průběhu řízení odvolával pouze na nekonkrétní výhrůžky adresované jeho otci, které by údajně mohly mít dopad na jeho osobu, protože „*nejsem schopen zadržovat se doma, chodil jsem na pivo, a tak jsem byl obrožěn*“. Žalobce se rovněž vyjádřil, že cílem jeho žádosti o udělení azylu byla legalizace jeho pobytu na území České republiky. Závěr soudu, že alžírský stát není schopen ochránit žalobce před teroristy, je v rozporu s Informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. 120419/2003-LP, ze dne 9. 6. 2003, jež se vztahuje k rozhodné době a z níž vyplývá, že situace v Alžírsku se zlepšuje, a to zásluhou aktivity státních úřadů v boji proti terorismu. Žalobce se údajně výhrůžce nebránil postupem podle alžírského právního řádu, tj. neobrátil se na státní orgány se žádostí o pomoc. Stěžovatel k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 6 Azs 8/2003. Stěžovatel neshledal důvodnost strachu žalobce z pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, což řádně odůvodnil, nezjistil ani překážky vycestování. Nezákonnost napadeného rozsudku stěžovatel dále spatřoval v tom, že soudu nepřisluší shledávat naplnění či nenaplnění důvodů udělení azylu či vyslovení překážky vycestování, a tím nahrazovat činnost správního orgánu. Podle stěžovatele je v rozporu s kasačním principem nahrazovat rozhodnutí správního orgánu rozhodnutím vlastním, kterým by byl správním orgán v dalším řízení vázán. K řízení o udělení azylu, resp. mezinárodní ochrany, je příslušný stěžovatel, nikoli soud, který má pouze přezkoumávat zákonnost rozhodnutí správního orgánu a skutkový stav, nikoli rozhodovat o udělení azylu či vyslovovat existenci překážky vycestování. Stěžovatel dále namítal, že smyslem azylové procedury není legalizace pobytu. Stěžovatel konstatoval, že Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek krajského soudu jako nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, proto měl krajský soud pouze odstranit nedostatky ve svém rozsudku, nikoli přistoupit ke zrušení správního rozhodnutí. Stěžovatel uzavřel, že rozhodl na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci, rozsah dokazování byl dán obsahem žádosti žalobce o azyl a rozhodnutí stěžovatele je dostatečně konkrétní a podložené a zabývá se všemi okolnostmi případu žadatele o azyl. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Dne 27. 4. 2007 byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud shledal podanou kasační stížnost přípustnou a přijatelnou a napadený rozsudek přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce v žádosti o udělení azylu E. č. L001338 ze dne 1. 11. 2002 uvedl, že Alžírsko opustil kvůli problémům s teroristy. Jako muslim požíval alkohol, což Korán zakazuje, asi 14 dnů před odjezdem dostal výhrůžný dopis, v němž mu islámští teroristé hrozili smrtí za jeho životní styl. Nepodepsaný dopis dostal zabalený v bílém plátně s lavičkou parfému, tak jak se ukládají mrtví do hrobu. Od té doby žalobce nebyl doma a rozhodl se Alžírsko opustit. V případě návratu se žalobce bojí teroristů. Totéž uvedl ve vlastnoručně psaném prohlášení ze dne 24. 10. 2002.

Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu, konaném dne 9. 4. 2003, žalobce dále uvedl, že Alžírsko opustil v září 2002, protože byl ohrožen ozbrojenou islámskou skupinou GIA, která mj. vymáhá peníze od obyvatel na nákup zbraní. Uvedená skupina zabíjí, podřezává a upaluje lidi, bojuje proti státu, jenž v boji proti ní nikdy neuspěje. Žalobce se s příslušníky této skupiny osobně nesešel, obrátili se na jeho otce se žádostí o peníze na zbraně, avšak otec nehodlal vyhovět a z obavy o svůj život se poté stále zdržoval doma. Žalobce viděl spoustu lidí, kteří nezaplátili a jejich ženy a děti byly ohrožovány. Sám se cítil ohrožen, neboť nebyl schopen se zdržovat doma a chodil na pivo. Příslušníci GIA otce žalobce kontaktovali dopisem, uvedli v něm asi toto: „jsme islamisté, zaplaťte nám peníze nebo budete mít problémy.“ Takové dopisy dostávají lidé, kteří mají peníze, někteří z nich to řešili odjezdem do vzdálených měst, kde je nikdo nezná. Žalobce nechtěl opustit své město, ze strachu o život však nakonec opustil Alžírsko. Žalobce upřesnil, že dopis zmíněný v žádosti o azyl dostal jeho otec, někdo zaklepal na dveře a dopis ležel na prahu, způsob jeho zabalení symbolizuje smrt. Žalobce poté omezil vycházení, ale nemohl a nechtěl dále žít jen doma, byl zvyklý se pohybovat po městě. Otec žalobci řekl, že nechce platit, žalobce věděl, že by měl problémy, a proto odjel. Na dotaz, proč se neobrátil na policii, žalobce uvedl, že se v těchto případech policie nekontaktuje, protože kdyby se GIA dozvěděla, že by kdokoliv kontaktoval policii, měl by velké problémy. V případě návratu se žalobce obává teroristů, jiné problémy v zemi původu neměl.

Ze Zprávy o dodržování lidských práv za rok 2002, vydané Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci Ministerstva zahraničí USA dne 31. 3. 2003, Nejvyšší správní soud zjistil, že v důsledku zrušení výsledků voleb v roce 1992, v nichž zvítězila Islámská fronta spásy, což pozastavilo přechod země k demokratické a pluralitní republice, pokračují boje mezi bezpečnostními složkami a ozbrojenými skupinami vzbouřenců, kteří se snaží nastolit

islámský stát. Násilí zapříčinilo za posledních 10 let smrt přibližně 100 000 lidí. Vládní bezpečnostní aparát tvoří armáda složená z pozemních, námořních a vzdušných obranných sil, státního četnictva, státní policie, veřejných hlídek a místní domobrany. Všechny tyto složky byly zapojeny do akcí proti vzbouřencům a do protiteroristických operací a byly kontrolovány vládou. Bezpečnostní síly se dopouštěly vážného porušování lidských práv, přestože počet obviněných v souvislosti s takovýmto porušením v průběhu roku nadále klesal. Skupiny ozbrojenců spáchaly množství závažných trestných činů a usmrtily stovky civilistů včetně malých dětí. I když se toto násilí snižovalo, nebyl zaznamenán takový pokles jako v roce 2001. Ozbrojení teroristé i nadále pokračovali ve svých povstaleckých akcích, které byly zaměřeny na vládní činitele, rodiny příslušníků bezpečnostních složek a civilisty. K zabíjení civilistů také často docházelo v důsledku soupeření mezi teroristickými skupinami nebo v souvislosti s krádeží zboží pro ozbrojence. Teroristické skupiny také používaly násilí při vymáhání peněz. Ozbrojené skupiny umísťovaly bomby v autech, kavárnách a obchodech, což mělo za následek bezohledné zabíjení a zraňování osob. Byly také zaznamenány případy zabíjení, včetně masakrů z důvodů pomsty, loupežného přepadení, nebo násilného zabránění půdy. Podle odhadu tisku zemřelo během roku přibližně 1386 civilistů, teroristů a příslušníků ozbrojených sil.

Podle Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9. 6. 2003, č. j. 120419/2003–LP, mezi dvě hlavní alžírské teroristické skupiny patří GIA a GSPC. Obecně je možné říci, že v současné době se příslušníci islámských teroristických skupin obracejí především na civilisty, o kterých si mohou být jisti, že mají blízko k myšlenkám budování islámského státu a kteří již dříve prokázali teroristům své služby. Riziko prozrazení u jiných osob je pro ně příliš velké. V posledních několika letech intenzivně poklesla schopnost příslušníků teroristických skupin stýkat se s civilním obyvatelstvem. Většina islámských bojovníků přežívá více méně v odlehlých a obtížně přístupných oblastech, odkud vyrážejí na „trestné výpravy“ do obydlených částí. Poněkud jiná může být situace na venkově a v menších obcích. Nátlaku nebo vydírání ze strany teroristů či jejich pomocníků mohou být místní obyvatelé skutečně vystaveni. V posledních dvou letech však není známo mnoho případů, že by útok teroristů směřoval proti osobám, které odmítly takovou spolupráci, popř. oznámily pokus teroristů o kontakt bezpečnostním složkám. Útoky jsou buď vedeny proti bezbranným a nezúčastněným osobám, nebo osobám, které se snaží proti teroristům aktivně bojovat (příslušníci domobrany, armády, četnictva a policie).

Na základě takto zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele a dospěl k závěru, že není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou, že Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek krajského soudu jako nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, proto měl krajský soud pouze odstranit nedostatky ve svém rozsudku, nikoli přistoupit ke zrušení správního rozhodnutí.

Důvodem pro zrušení rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 3. 2005, č. j. 14 Az 441/2003 - 25, byla skutečnost, že se krajský soud v tomto rozsudku nevypořádal se žalobní námitkou nesouhlasu žalobce s posouzením jeho osobní situace vzhledem k bezpečnostní situaci v zemi, kdy úsilí správního orgánu mělo být zaměřeno na zvláštní aktivitu teroristů na straně jedné a neschopnost státních orgánů v boji proti nim na straně druhé. Krajský soud v odůvodnění původního rozsudku rovněž nekonfrontoval zprávy o zemi původu s výpověďmi žalobce.

V dalším řízení po zrušení zmíněného rozsudku byl tedy krajský soud povinen posoudit důvodnost zmíněné žalobní námitky, již se dříve nezabýval. Tuto námitku, podle názoru

Nejvyššího správního soudu stěžejní, mohl krajský soud vyhodnotit jako nedůvodnou, nebo ji mohl shledat důvodnou. V tomto ohledu nebyl krajský soud ničím vázán, neboť Nejvyšší správní soud jej ve zrušujícím rozsudku zavázal pouze k tomu, aby se náležitě vypořádal se všemi žalobními body. Posouzení jejich důvodnosti již bylo plně v kompetenci soudu krajského, protože Nejvyšší správní soud se hmotně-právní podstatou věci nemohl zabývat, když předmětný rozsudek pro jeho nepřezkoumatelnost musel zrušit, aniž jej mohl přezkoumat.

Zmíněná námitka stěžovatele proto není důvodná. Nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí totiž automaticky neznamená, že postačí doplnit odůvodnění při zachování stávajícího výroku rozhodnutí, právě naopak - posouzení žalobních bodů, jimiž se soud původně nezabýval, jej může vést ke zcela odlišným závěrům, než jaké vyslovil v rozhodnutí nepřezkoumatelném. Ze samotného obsahu pojmu nepřezkoumatelnost přitom jednoznačně vyplývá, že Nejvyšší správní soud nepřezkoumatelné rozhodnutí nepřezkoumával, nelze tedy vyloučit, že již původní závěr o nedůvodnosti žaloby byl chybný.

K námitce stěžovatele, že soudu nepřisluší shledávat naplnění či nenaplnění důvodů udělení azylu či vyslovení překážky vycestování, a tím nahrazovat činnost správního orgánu, Nejvyšší správní soud podotýká, že kromě vady správního řízení je důvodem pro zrušení správního rozhodnutí také jeho případná nezákonnost. Při posuzování zákonnosti rozhodnutí pak krajský soud k námitce žalobce musí mimo veškerou pochybnost zkoumat, zda správní orgán na zjištěný skutkový stav správně aplikoval příslušnou právní normu, v daném případě zákon o azylu.

Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Má-li tedy krajský soud zkoumat zákonnost rozhodnutí o neudělení azylu, musí posoudit, zda podle skutkových zjištění správního orgánu, včetně případného doplnění dokazování provedeného soudem, má žalobce odůvodněný strach z pronásledování z uvedených důvodů. Rozhodnutí o neudělení azylu bude totiž nezákonné především v případech, kdy žalovaný azyl neudělil, ačkoliv podle zjištěného skutkového stavu byly podmínky pro udělení azylu splněny.

Nejvyšší správní soud proto nemůže akceptovat výše uvedený názor stěžovatele, který je v příkrém rozporu se zásadou plné jurisdikce, jež se ve správním soudnictví uplatňuje. Pokud by soud nemohl sám vyhodnotit, zda byly či nebyly naplněny důvody pro udělení azylu, nemohl by kvalifikovaně posoudit zákonnost rozhodnutí žalovaného, a soudní přezkum by se tak omezil na pouhé zjišťování procesních pochybení bez možnosti odstranění rozporů rozhodnutí s právem hmotným.

Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. v rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *ustanovení § 77 odst. 2 věty první s. ř. s. je faktickou transpozicí požadavku tzv. „plné jurisdikce“ coby atributu práva na spravedlivý proces. Soud při svém rozhodování nesmí být omezen ve skutkových otázkách jen tím, co zde nalezl správní orgán,*

a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ze známých hledisek závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Soud tedy zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem a zjistí-li přitom skutkové či (procesně) právní deficity, může reagovat jednak tím, že uloží správnímu orgánu jejich odstranění, nabrazení či doplnění, nebo tak učiní sám (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1275/2007, www.nssoud.cz).

Z citovaného ustanovení a ze zmíněného judikátu zcela jednoznačně vyplývá, že soud je oprávněn hodnotit skutkový stav a činit z něho vlastní právní závěry, a to i závěry o splnění zákonných důvodů pro udělení azylu či vztažení překážky vycestování. Tímto postupem soudy nezasahují do kompetencí žalovaného, neboť nerozhodují o udělení azylu, ale realizují toliko svou povinnost přezkoumat v rozsahu žalobních bodů správní rozhodnutí z hlediska jeho zákonnosti.

Dospěje-li krajský soud k závěru, že žalobce má odůvodněný strach z pronásledování z azylově relevantního důvodu, a žalovaný, jenž žalobci azyl neudělil, tedy nesprávně aplikoval ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, zruší jeho rozhodnutí pro nezákonnost a žalovaného může zavázat k tomu, aby rozhodl o udělení azylu, případně o vztažení překážky vycestování. Tato kasační námitka proto není důvodná.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že krajský soud v posuzovaném případě nevyslovil takto striktní závazný právní názor, naopak poskytl žalovanému možnost doplnit skutková zjištění a žalobci azyl neudělit. Dojde-li žalovaný k takovému závěru, bude jej muset náležitě odůvodnit, včetně detailního popisu skutkových odlišností, které jej k názoru odchylnému od stanovisek krajského a Nejvyššího správního soudu vedly.

Stěžovatel dále namítal, že se žalobce údajně výhrůžce nebránil postupem podle alžírského právního řádu, tj. neobrátil se na státní orgány se žádostí o pomoc, a že situace v Alžírsku se zásluhou aktivity státních orgánů v boji proti terorismu zlepšuje. K této otázce se Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 28. 4. 2006, č. j. 4 Azs 324/2005 - 57, kde mimo jiné uvedl, že konstatování, že se žalobce měl obrátit na kompetentní orgány, se jeví zcela nepřesvědčivým, neboť z obsahu zpráv o zemi původu spíše vyplývá, že státní moc v Alžírsku není schopna potlačit násilí teroristů, příslušníci bezpečnostních složek se dopouští protizákonného zabíjení, týrání, bití či jinak zneužívají zadržené osoby a svévolně zatýkají a zadržují jedince, a to ve většině případů, kdy jde o podezření na činnost nečlenů ozbrojených skupin v zemi v rámci pokračujícího boje vlády proti terorismu. Nejvyšší správní soud také ve zmíněném rozsudku zdůraznil, že žalobce se při pohovoru ze dne 9. 4. 2003 vyjádřil tak, že kdyby se GIA dozvěděla, že kontaktoval policii, měl by velké problémy. Soud uzavřel, že uvedené tvrzení v tomto směru nebylo vyvráceno, a za současných skutkových zjištění tedy nelze žalobci vytýkat, že se na policii neobrátil. Uvedená námitka proto není důvodná.

Pokud jde o námitku, že žalobce neměl reálné problémy se státními orgány své země původu, ani se soukromými osobami (teroristy), Nejvyšší správní soud k tomu připomíná, že podle § 12 písm. b) zákona o azylu je důvodem pro udělení azylu odůvodněný strach z pronásledování. Odůvodněnost obav žadatele o azyl pak nemusí spočívat v jeho osobních zkušenostech, ale může být rovněž zprostředkována jinými osobami.

Žalobce ve správním řízení uvedl, že mu hrozí smrt, neboť jeho otec odmítl přispět teroristické skupině na nákup zbraní. Žalobce současně tvrdil a žalovaný nevyvrátil, že v takových případech jsou rodinní příslušníci těchto neplatičů ohroženi na životě; výpověď žalobce rovněž zapadá do kontextu zpráv o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel.

Za dané situace nelze po žalobci spravedlivě požadovat, aby čekal, až se jej teroristé pokusí zabít a doufal, že při tom neuspějí, aby poté, bude-li živ a schopen zemi původu opustit, mohl požádat o azyl. Právě z tohoto důvodu staví zákon o azylu na potencialitě pronásledování, resp. na odůvodněném strachu, nikoliv pouze na reálných zážitcích žadatele. Uvedená námitka proto není důvodná.

K námitce stěžovatele, že smyslem azylové procedury není legalizace pobytu, Nejvyšší správní soud podotýká, že z pohovoru, který byl se žalobcem ve správním řízení veden nevyplývá, že by důvodem jeho žádosti o udělení azylu byla legalizace pobytu na území České republiky. Žalobce výslovně uvedl: „*O azyl žádám proto, abych se tady mohl na nějakou dobu skrýt před nebezpečím, které mi ve vlasti hrozí ze strany příslušníků GLA.*“ Na následující otázku, zda si tímto krokem chce na určitou dobu legalizovat pobyt v České republice, žalobce odpověděl ano. Žalobce poté kladně odpověděl ještě na otázku: „*Mohu shrnout, že jste opustil vlast a nechcete se vrátit zpět kvůli popsáným problémům s příslušníky GLA, a protože jste na území ČR vstoupil nelegálně a byl jste umístěn do ZZC a žádáte o azyl, abyste si legalizoval pobyt v ČR?*“

Mimo veškerou pochybnost je tedy zřejmé, že žalobce o azyl žádal primárně jako o ochranu před pronásledováním, jehož se obával, a nikoli z důvodu legalizace pobytu. Ta mohla být důvodem sekundárním, pokud ovšem žalobce z návodné otázky žalovaného vůbec porozuměl tomu, co vlastně legalizace pobytu je. Nejvyšší správní soud proto považuje tuto námitku stěžovatele za nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že v postupu a rozhodnutí krajského soudu neshledal žádná pochybení, kasační důvody namítané stěžovatelem nebyly prokázány, a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalobci v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly, žalobce ani žádné náklady neuplatňoval a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu